

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS KARINIŲ MOKYMO PAJĖGŲ PERTVARKAI

2007 m. balandžio 20 d. Nr. VA- 40-5P-5
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento direktoriaus Rimvido Aleliūno
2006-11-28 pavedimą Nr. 40-5P

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Romualdas Čepaitis (grupės vadovas)
Laima Putytė
Vidmantas Vitkus

Auditas pradėtas 2006-11-28
Auditas baigtas 2007-04-20

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Įžanga	4
Audito apimtis ir procesas	7
Audito rezultatai	9
Žmogiškųjų ir finansinių išteklių panaudojimas	10
Nekilnojamasis turtas ir valstybės kapitalo investicijos	20
Rekomendacijos	24
Priedai	25

SANTRAUKA

Lietuvos Generolo Jono Žemaičio karo akademija (LKA arba Akademija) yra Karinių mokymo pajėgų dalis. Akademijos **misija** – rengti kvalifikuotus karininkus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemai, atsižvelgiant į NATO šalių metodiką ir keliamus reikalavimus. Vykdamas Lietuvos kariuomenės pertvarką, tęsiama Karo akademijos reforma, kuri nėra pakankamai sparti ir rezultatyvi.

Karo akademijos veikla 2004–2006 m. buvo nepakankamai rezultatyvi – kasmet nebuvo visiškai įvykdomi krašto apsaugos ministro Akademijai patvirtinti kariūnų rengimo ir karininkų kvalifikacijos kėlimo planai. LKA skiriami valstybės biudžeto asignavimai kasmet didėjo (nuo 25 403 tūkst. Lt iki 27 012 tūkst. Lt). Didėjo ir keliančių kvalifikaciją karių skaičius, tačiau rengiamų karininkų kasmet mažėjo. Esant tokiems pasikeitimams, iš esmės nebuvo pertvarkomas mokymo organizavimas, todėl Lietuvos karo akademijai skirtos biudžeto lėšos buvo panaudotos nelabai efektyviai. Lietuvos karo akademijoje vienam besimokančiajam tenkančios išlaidos yra pačios didžiausios tarp Lietuvos aukštųjų mokyklų ir 2006 m. keturis kartus viršijo Lietuvos aukštųjų mokyklų vidurkį. Mūsų nuomone, tai lėmė ne tik karinio rengimo specifika, bet ir nepakankamai efektyvus žmogiškųjų išteklių naudojimas. Akademijai skiriamų asignavimų dydis nepakankamai siejamas su planuojamais veiklos rezultatais, todėl tai neskatina Lietuvos karo akademijos ieškoti būdų, kaip pertvarkyti kariūnų rengimo ir karių kvalifikacijos kėlimo organizavimą bei užtikrinti efektyvesnę Akademijos veiklą.

Krašto apsaugos ministerijos nustatyti investicinio projekto „Lietuvos karo akademijos infrastruktūros plėtra“ vertinimo kriterijai neatitinka Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos 7.2.2 p. reikalavimų – nesuteikia galimybės įvertinti, ar įgyvendinus investicijų projektą bus pasiekta planuotų rezultatų, ir neskatina rezultatyvaus lėšų naudojimo. Įgyvendinant šį investicinį projektą, 54,6 tūkst. Lt buvo panaudota nerezultatyviai, 88,9 tūkst. Lt – netaupiai.

Atsižvelgdami į nustatytus veiklos trūkumus, Krašto apsaugos ministerijai ir Lietuvos karo akademijai pateikėme rekomendacijas šiems trūkumams šalinti.

IŽANGA

Lietuva 2004 metais įsiliejo į Euroatlantinę saugumo bendriją – NATO Aljansą. Tai reiškė kolektyvinės gynybos garantijų atsiradimą ir iš esmės pakeitė Lietuvos gynybos planavimą – Lietuvos kariuomenė plėtojama taip, kad stiprintų viso Aljanso kolektyvinę gynybą. Siekdama būti aktyvi ir patikima NATO sąjungininkė, Lietuva privalo turėti modernias ir gerai parengtas karines pajėgas. Svarbiausias kariuomenės stiprinimo veiksnys – karių rengimas. Svarbu atrinkti, parengti ir išlaikyti kvalifikuotą personalą, gebantį tinkamai ir laiku vykdyti užduotis taikos, krizių ir karo metu.

Šis auditas – ankstesniaisiais metais pradėto Lietuvos kariuomenės pertvarkos vertinimo tęsinys. Šiais metais pasirinktos karinės mokymo pajėgos. Šių pajėgų programos vykdymas užtikrina LR Vyriausybės strateginio tikslo (prioriteto) „Plėtoti krašto apsaugą kaip NATO kolektyvinės saugumo ir gynybos sistemos dalį“ ir krašto apsaugos sistemos strateginio tikslo „Plėtoti gynybinius pajėgumus, kurie užtikrintų Lietuvos ir kitų NATO šalių kolektyvinę gynybą, saugotų Lietuvos Respublikos suverenitetą, jos teritorinį vientisumą ir galėtų dalyvauti tarptautinėse plataus spektro operacijose“ įgyvendinimą. Programos „Karinės mokymo pajėgos“ tikslas – parengti visų kategorijų personalą kovinėms užduotims vykdyti taikos ir karo metu.

Vykdamas Lietuvos kariuomenės pertvarką, tęsiama Generolo Jono Žemaičio karo akademijos reforma, mažinamas kariūnų skaičius, daugiau dėmesio skiriama karių kvalifikacijai kelti. Išankstinio tyrimo metu nustatyta, kad LKA mažėjant bendram personalo skaičiui, lėšų sunaudojama daugiau. Tai paskatino Valstybės kontrolę įvertinti, kaip naudojami ištekliai Lietuvos karo akademijoje.

Audito subjektas:

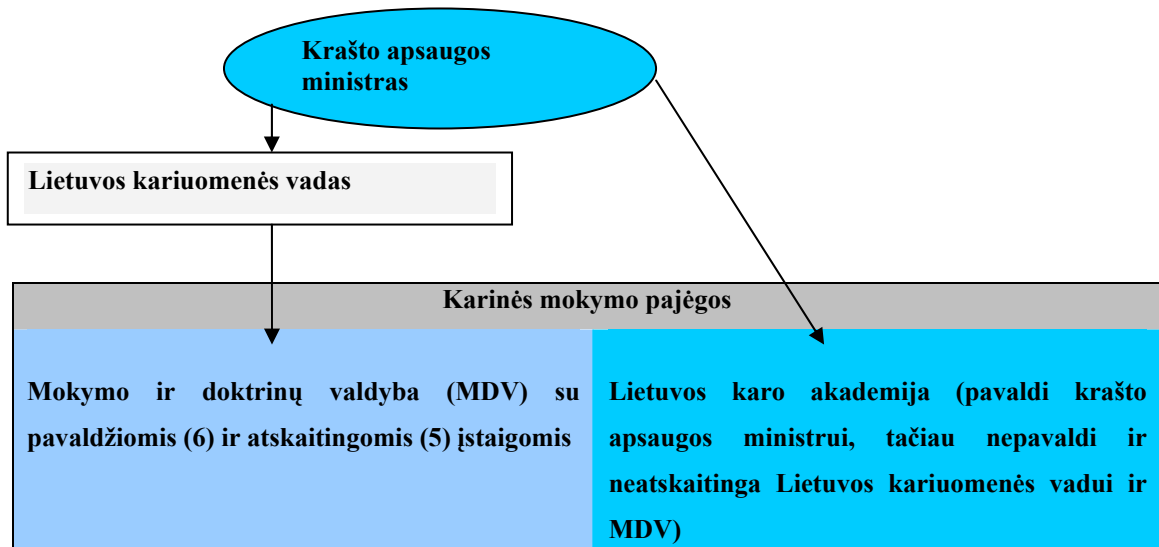
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) (kodas 8860275, adresas: Totorių g. 25/3, Vilnius, interneto svetainė <http://www.kam.lt>) – Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vadovaujanti krašto apsaugos sistemai. Krašto apsaugos ministras yra krašto apsaugos sistemai skirtų asignavimų valdytojas. Krašto apsaugos sistemai skirti ištekliai buvo naudojami pagal metines biudžetinio finansavimo programas, kurios sudaromos pagal struktūrinį (pvz., Sausumos pajėgos, Karinės oro pajėgos ir pan.) ir tikslinį (krašto apsaugos politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas ir pan.) požymius, 2002–2003 m. ministerija vykdė 10 programų, 2004 m. – 9, 2005 m. – 8, 2006 m. – 9 programas.

Karinės mokymo pajėgos yra nevienalytis organizacinis darinys, pagal programos koordinatorius ir pavaldumą Krašto apsaugos sistemoje (toliau – KAS), jas sudaro dvi dalys:

1. Lietuvos kariuomenės Mokymų ir doktrinos valdyba (toliau – MDV) su jai pavaldžiomis ir atskaitingomis įstaigomis.

2. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, pavaldi KAM (žr. 1 pav.).

1 pav. Karinės mokymo pajėgos ir jų pavaldumo schema

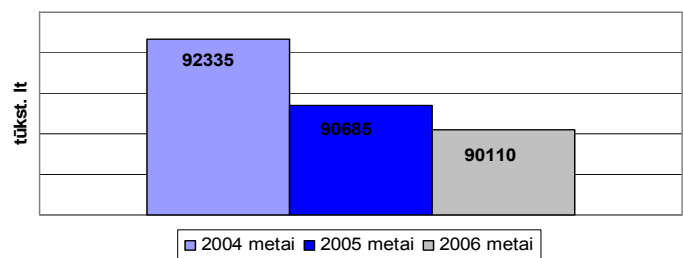

Karinių mokymo pajėgų (toliau – KMP) programai įgyvendinti skirti asignavimai¹ mažėjo (2 pav.), taip pat mažėjo ir bendras KMP personalas (3 pav.). Atitinkamai sumažėjo dalyvaujančių vykdant programą įstaigų finansavimas, išskyrus LKA. 2004–2006 m. nuo 25 iki 30 proc. padidėjo LKA skiriamų asignavimų dalis Karinių mokymo pajėgų programoje.

Stebima tendencija, kad, mažėjant MDV ir jai pavaldžių įstaigų personalui, mažėja ir joms skiriamų ir panaudojamų lėšų. Tuo tarpu analizuojant Lietuvos karo akademijos išteklių pokyčius 2004–2006 metais, stebimos atvirkštinės tendencijos –

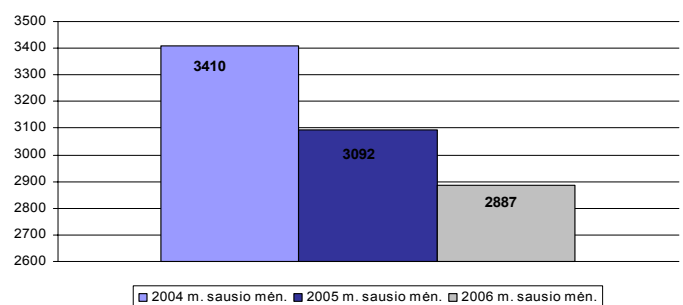
2 pav. Karinėms mokymo pajėgoms skirti asignavimai 2004–2006 m.

Karinių mokymo pajėgų programai skirti asignavimai 2004 - 2006 metais (tūkst. Lt)

3 pav. Mokymo pajėgų personalo pokyčiai 2004–2006 metais

Mokymo pajėgų personalo pokytis

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 3 d. nutarimas Nr. 110 „Dėl 2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimas Nr. 64 „Dėl 2005 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 31 d. nutarimas Nr.107 „Dėl 2006 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“.

bendras personalo skaičius (su darbuotojais ir kariūnais) mažėja, tačiau lėšų panaudojama daugiau. Atsižvelgdami į tai audito metu nagrinėjome karinių mokymo pajėgoms skirtų išteklių naudojimą Lietuvos karo akademijoje.

Lietuvos karo akademija yra Lietuvos Respublikos valstybinė karininkų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo aukštoji karo mokykla – krašto apsaugos sistemos sudedamoji dalis, pavaldi krašto apsaugos ministrui², įsteigta 1994 m. sausio 18 d. Steigėjas – Lietuvos Respublikos Seimas. Steigėjo funkcijas vykdo Krašto apsaugos ministerija. Akademija yra juridinis asmuo (kodas 211959040, adresas: Šilo g. 5A, Vilnius, interneto svetainė <http://www.lka.lt>). Krašto apsaugos ministro 2005-08-01 įsakymu Lietuvos karo akademijos viršininku paskirtas plk. Arūnas Balčiūnas. Akademijoje tarnaujantiems ir studijuojantiems profesinės karo tarnybos kariams taikomi krašto apsaugos sistemos organizavimą ir karo tarnybą reglamentuojantys teisės aktai. Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyti bendrieji aukštųjų mokyklų steigimo ir valdymo pagrindai akademijai yra taikomi tiek, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymui bei Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Statutui³ (toliau – Statutas).

Akademijos **misija** – rengti kvalifikuotus karininkus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemai, atsižvelgiant į NATO šalių metodiką ir keliamus reikalavimus.

---

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-08-10 nutarimas Nr. 896 „Dėl generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos statuto patvirtinimo“ (2005-10-23 redakcija).

³ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-08-10 nutarimu Nr. 896 „Dėl generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos statuto patvirtinimo“ (2005-10-23 redakcija).

AUDITO APIMTIS IR PROCESAS

Audito tikslas – karinėms mokymo pajėgoms skirtų išteklių panaudojimo Lietuvos karo akademijoje vertinimas taupumo, rezultatyvumo ir efektyvumo požiūriu.

Audito objektas – karinėms mokymo pajėgoms skirtų išteklių naudojimas Lietuvos karo akademijoje.

Programos „Karinės mokymo pajėgos“ **tikslas** – **parengti visų kategorijų personalą kovinėms užduotims vykdyti taikos ir karo metu.**

Audituojamas laikotarpis – 2004–2006 m. (kai kuriais atvejais nagrinėti investicijų projektai pradėti vykdyti 1998–1999 m.).

Audito metu naudoti šie duomenų rinkimo metodai:

- dokumentinis (rašytinių dokumentų nagrinėjimas);
- apklausos (pokalbiai su KAM, Lietuvos kariuomenės Mokymų ir doktrinų valdybos, LKA darbuotojais).

Surinktai informacijai analizuoti buvo naudojami šie metodai:

- loginės analizės;
- palyginamosios analizės;
- santykinės analizės;
- tendencijų analizės.

Vertinimo kriterijai

- **išlaidų efektyvumo (lyginant rezultatus ir jiems pasiekti patirtas išlaidas);**
- **veiklos planų ir rezultatų palyginimo;**
- **aukštojo išsilavinimo suteikimo vienam kariūnui kaštų palyginimo su kitų šalies aukštųjų mokyklų vienam studentui tenkančiais kaštais;**
- **subjekto veiklos, įgyvendinant investicijų projektus, atitikimo teisės aktų reikalavimus (subjektų veiklos ir teisės aktų nuostatų atitikimo vertinimas atliekamas tiek, kiek reikia veiklos audito tikslams pasiekti);**
- **turto valdymo efektyvumo.**

Auditas pradėtas 2006 m. lapkričio 28 d., baigtas 2007 m. balandžio 20.

Ataskaitoje vartojamos sąvokos

Karys – Lietuvos Respublikos pilietis, atliekantis tikrąją karo tarnybą, išskyrus kariūnus.

Tikroji karo tarnyba – Lietuvos Respublikos piliečių privalomoji karo tarnyba, profesinė karo tarnyba, krašto apsaugos savanorių karo tarnyba, taip pat kariūnų tarnyba.⁴

Kariūnas – karys, atliekantis karo tarnybą, studijuodamas Lietuvos arba užsienio karo mokymo įstaigoje, kurią baigusiems suteikiamas karininko laipsnis. Kariūno tarnyba trunka, kol jis priimamas į profesinę karo tarnybą ar išleidžiamas į atsargą, arba teisės aktų ar karo mokymo įstaigoje nustatyta tvarka iš jos atleidžiamas ar pašalinamas⁵.

Klausytojas – asmuo, studijuojantis universitetinėse studijose ir bazinio karinio rengimo studijose neakivaizdžiai, antrojoje dieninių studijų pakopoje ar nuotoliniu būdu, ar asmuo, studijuojantis nenuosekliosiose studijose.

LKA personalas – visas Akademijos personalas, be kariūnų, klausytojų ir studijuojančiųjų nenuosekliosiose studijose.

Nenuosekliosios studijos – studijos, kai studijuojami atskiri dalykai ar jų ciklai, skirti asmens profesinei kvalifikacijai kelti ar keisti, taip pat jo profesiniam ar bendrajam išsilavinimui plėsti.

Nuosekliosios studijos – studijos, kurias baigus įgyjamas aukštasis išsilavinimas ir (ar) suteikiama kvalifikacija, taip pat doktorantūros studijos⁶.

Besimokantieji – LKA rengiami karininkai ir kvalifikaciją keliantys kariai.

⁴ 1998 m. gegužės 5 d. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas Nr. VIII-723, 2 str.

⁵ Ten pat.

⁶ 2000 m. kovo 21 d. Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas Nr. VIII-1586, 2 str.

AUDITO REZULTATAI

Akademijos svarbiausi **uždaviniai** yra šie:

- rengti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemai kvalifikuotus karininkus – karinių vienetų vadus ir krašto apsaugos sistemai reikalingus štabų jaunesnius karininkus – ir suteikti jiems aukštąjį išsilavinimą;

- kelti Lietuvos ir kitų valstybių karininkų kvalifikaciją.

Akademijoje studijuoja kariūnai ir klausytojai. Gali studijuoti ir kitų valstybių kariai ir civiliai, kurių priėmimo ir studijų sąlygos nustatomos KAM ir užsienio valstybių institucijų susitarimuose. Pagal KAM susitarimus su kitomis valstybės institucijomis, Akademijoje gali būti rengiami kitų valstybės institucijų valstybės tarnautojai. Akademijoje organizuojamos universitetinės ir karinio rengimo studijos, taip pat nenuosekliosios studijos. LKA numatomų mokyti ir kelti kvalifikaciją karių skaičių planuoja ir tvirtina krašto apsaugos ministras strateginiuose veiklos planuose.

Pirmoji universitetinių studijų pakopa – pagrindinės nuosekliosios universitetinės studijos, kurias baigus suteikiamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis. Pirmoji karinio rengimo pakopa – bazinės karinio rengimo studijos, kurias baigus suteikiama būrio vado kvalifikacija ir leitenanto laipsnis. Pirmosios studijų pakopos trukmė – 4 metai (šioje dieninių studijų pakopoje studijuojantis asmenys yra kariūnai).

Antroji universitetinių studijų pakopa – nuosekliosios universitetinės magistrantūros studijos, kurias baigus suteikiamas magistro kvalifikacinis laipsnis, studijų trukmė – 1,5 metų. Antroji karinio rengimo pakopa – kapitonų kursų studijos (6 mėnesių), kurias baigus suteikiama kuopos vado / bataliono štabo karininko kvalifikacija. Šioje pakopoje studijuojantys asmenys – karininkai klausytojai.

Bazinės karinio rengimo ir kapitonų kursų studijos vyksta pagal kariuomenės vado patvirtintas programas. Universitetinės studijos vyksta pagal studijų programas, patvirtintas akademijos viršininko ir įtrauktas į Studijų ir mokymo programų registrą⁷ (į registrą, kaip rodo 2006-10-01 duomenys, įtrauktos 5 LKA programos). Akademijoje vyksta trijų sričių universitetinės pirmosios pakopos studijos ir dviejų sričių universitetinės antrosios pakopos studijos:

1. Viešasis administravimas (2006-10-01 iš viso studijavo 165 studentai), tik pirmoji pakopa.

2. Politikos mokslai, pirmosios (2006-10-01 iš viso studijavo 74 studentai) ir antrosios (2006-10-01 iš viso studijavo 10 magistrantų) pakopos.

⁷ <http://www.aikos.smm.lt/aikos/webdriver.exe?kalba=lt&MIval=/Programos.html>

3. Vadyba ir verslo administravimas, pirmosios (2006-10-01 iš viso studijavo 55 studentai) ir antrosios (2006-10-01 iš viso studijavo 51 magistrantas)⁸ pakopos.

Akademijoje rengiamos nenuosekliosios studijos pagal kvalifikacijos kėlimo kursų programas. Karinių kvalifikacijos kėlimo kursų programas tvirtina kariuomenės vadas, kitų kvalifikacijos kėlimo kursų programas tvirtina Senatas.

Akademija pagal krašto apsaugos ministro patvirtintą planą vykdo taikomąją mokslo veiklą: tiria karybos problemas, atlieka karybos mokslo darbų ekspertizę, diegia tyrimų rezultatus. Pagal LKA pateiktus duomenis 2004 ir 2005 m. šiai veiklai panaudojo po 200 tūkst. Lt, o 2006 m. – 300 tūkst. Lt. (apie 1 proc. visų atitinkamais metais panaudotų LKA lėšų).

Akademijoje daugiausia universitetinių katedrų (6 iš 9-ių):

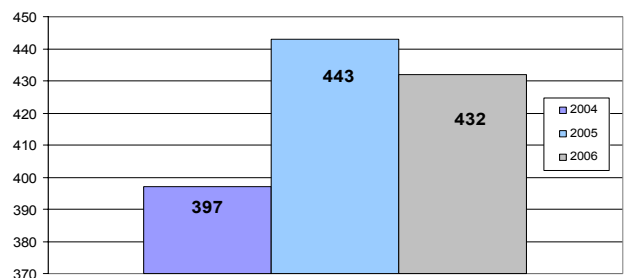
Universitetinės katedros	Karinės katedros
Vadybos katedra	Taktikos katedra
Politikos mokslų katedra	Kovinio aprūpinimo katedra
Inžinerinės vadybos katedra	Fizinio parengimo katedra
Humanitarinių mokslų katedra	
Taikomųjų mokslų katedra	
Užsienio kalbų katedra	

Kaip minėta, Lietuvos karo akademijai skiriami biudžeto asignavimai kasmet didėja, todėl pirmiausia analizavome finansinių ir žmogiškųjų išteklių panaudojimą.

Žmogiškųjų ir finansinių išteklių panaudojimas

Pagal Lietuvos karo akademijos statutą, krašto apsaugos ministras skiria Akademijos viršininką, nustato (tvirtina) akademijos valdymo struktūrą, struktūrinių padalinių funkcijas, pareigybių sąrašą, biudžeto lėšų tikslinį paskirstymą. Pagal patvirtintus LKA pareigybių sąrašus, akademijos **personala** sudaro profesinės karo tarnybos kariai ir darbuotojai: dėstytojai, mokslo ir administracijos darbuotojai, taip pat **kariūnai**⁹, LKA struktūra pateikta 2 priede. (Pastaba – ataskaitoje, kaip nurodyta sąvokų paaiškinime, nagrinėjant Akademijos personalo pokyčius terminas „personalas“ vartojamas apibūdinant tik personalo dalį be kariūnų ir klausytojų).

4 pav. Lietuvos karo akademijos pareigybių dinamika 2004-2006 m.

⁸ Švietimo ir mokslo ministerijos informacinės sistemos AIKOS duomenys 2006-10-01.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-08-10 nutarimas Nr. 896 „Dėl generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos statuto patvirtinimo“ (2005-10-23 redakcija) 14, 15 p.

LKA personalo analizuojamuoju laikotarpiu (2004–2006 m.) padaugėjo 9 proc. (žr. 4 pav.) duomenys ataskaitoje pateikiami pagal faktiškai užimtas pareigybes.)¹⁰.

Audito metu, vadovaudamiesi patvirtinta Akademijos pareigybių sąrašų struktūra, išskyrėme 3 pagrindines personalo grupes pagal santykį su karininkų ir kariūnų mokymu:

1. Administravimo ir aprūpinimo padalinių personalas, kuriam tiesiogiai pagal atliekamas funkcijas nepriskirtas karių ar kariūnų mokymas.

2. Personalas, dalyvaujantis kariniame karininkų ir kariūnų mokyme (karinio rengimo padaliniai).

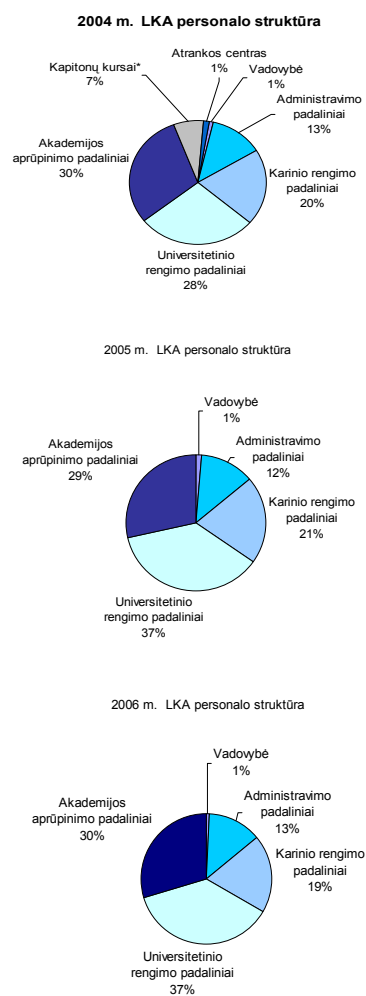
3. Personalas, dalyvaujantis universitetiniame karininkų ir kariūnų mokyme (universitetinio rengimo padaliniai).

Analizuodami šių personalo grupių santykinius ir absoliučius pokyčius (pagal faktiškai užimtas pareigybes), nustatėme (žr. 5 pav.), kad:

Universitetinio rengimo padalinių personalo padaugėjo nuo 28 proc. (118 pareigybių) 2004 m. iki 37 proc. (160 pareigybių) 2006 m. Šį pokytį lėmė tai, kad 2005 m. LKA iš Mokymų ir doktrinų valdybos perėmė KAS karių ir civilių anglų kalbos mokymus, kurių tikslas – siekti, kad krašto apsaugos sistemos personalas atitiktų NATO standartą – ND 6001 – nustatytą anglų kalbos mokėjimo lygį. Todėl universitetinio rengimo personalo padaugėjo 41 pareigybe, dar 3 pareigybėmis padidėjo bibliotekos personalas.

Karinio rengimo padalinių personalas kito nežymiai: 2004 m. – 20 proc., 2005 m. – 21 proc., o 2006 m. – 19 proc. (atitinkamai 82, 93 ir 83 pareigybės) viso personalo.

5 pav. Lietuvos karo akademijos personalo struktūros pokyčiai 2004–2006 m.

¹⁰ Krašto apsaugos ministro įsakymais patvirtinti Lietuvos karo akademijos pareigybių sąrašai: 2004-03-12 Nr. V-227, 2005-06-03 Nr. V-695, 2006-01-16 Nr. V-40.

Administravimo ir aprūpinimo padalinių personalas 2004–2006 m. beveik nesikeitė (atitinkamai 44 proc. (187 pareigybės), 41 proc. (188) ir 43 proc. (189), t. y. šiek tiek mažiau nei pusė viso personalo, mūsų nuomone, optimaliai šio personalo dalis turėtų sudaryti ne daugiau kaip 33 proc. viso Akademijos personalo.

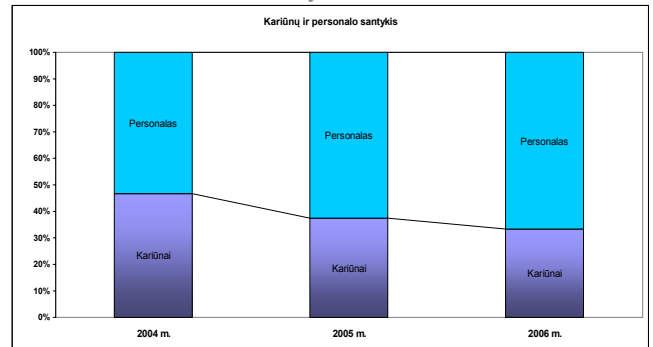
Analizuojant personalo pokyčius, matoma tendencija, kad LKA mažėjant kariūnų skaičiui, kartu mažėja ir kariūnų santykinis dydis visoje LKA struktūroje – nuo 47 proc. 2004 m. iki 33 proc. 2006 m. (2005 m. 37 proc.), o didėjant personalo skaičiui didėja ir šio personalo santykinis skaičius – nuo 53 iki 67 proc. (6 pav.). Tokiu būdu statistiniu požiūriu LKA personalo darbuotojų ir kariūnų skaičiaus santykis buvo 2004 m. – 0,9, o 2006 m. – 0,5.

Išanalizavus, kiek studijuojančiųjų nuoseklyse ir nenuoseklyse studijose tenka vienam universitetinio ir karinio rengimo padalinio darbuotojui, nustatėme, kad 2004 m. vienai šio personalo pareigybei teko 3,89 besimokančiojo, 2005 m. – 3,71, o 2006 m. – 4,4.

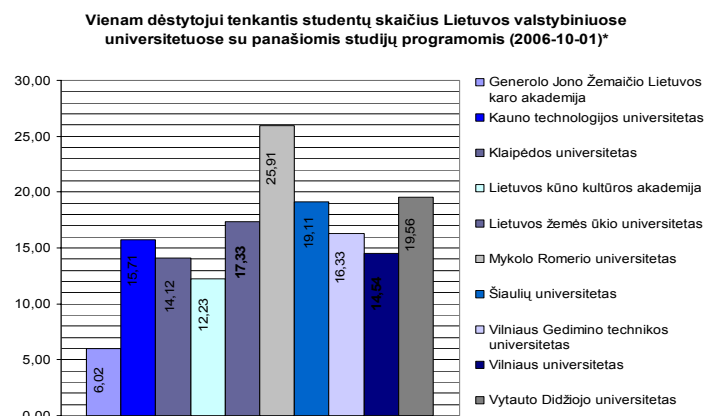
Kaip minėjome, Akademijos **misija** – rengti kvalifikuotus karininkus. Akademijoje rengiami karininkai įgyja ne tik karinį, bet ir universitetinį išsilavinimą. Karines studijas (bazinį karinį rengimą ir kapitonų kursus) Lietuvoje organizuoja tik Akademija, tačiau Viešojo administravimo, Politikos mokslų, Vadybos sričių specialistus rengia ir kitos Lietuvos aukštosios mokyklos. Siekdami įvertinti, ar Akademijoje valstybės biudžeto lėšos universitetinėms studijoms naudojamos taupiai, palyginome Akademijos ir kitų aukštųjų mokyklų dėstytojų ir studentų santykinį skaičių.

Nustatyta, kad, sumažėjus Akademijoje rengiamų karininkų, kuriems suteikiamas ne tik karinis, bet ir universitetinis išsilavinimas, sumažėjo universitetinių studijų dėstytojų darbo efektyvumas. Vienam universitetinių studijų dėstytojui (oficialiam pedagogui)¹¹ 2006 m. teko 6,02 studento (asmens, besimokančio LKA universitetinėse studijose).

6 pav. Lietuvos karo akademijos viso personalo 2004–2006 metais skaičiaus santykis

7 pav. Vienam dėstytojui tenkančių studentų skaičiaus palyginimas

Šaltinis – Švietimo ir mokslo ministerijos informacinė sistema AIKOS

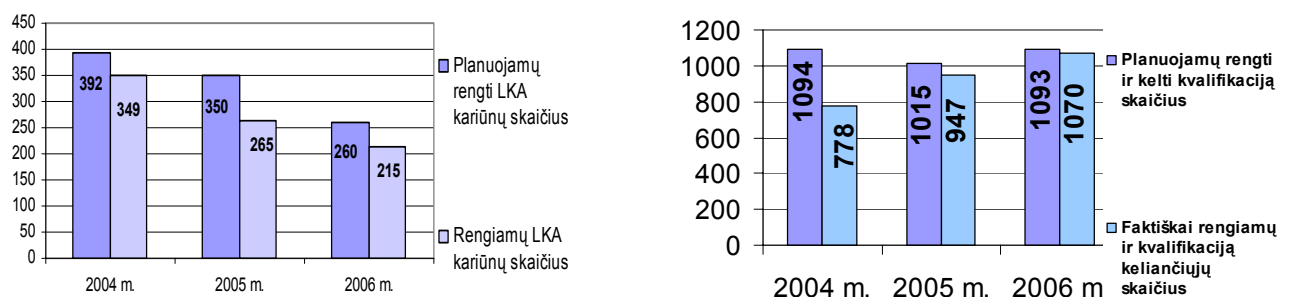
¹¹ Švietimo ir mokslo ministerijos informacinės sistemos AIKOS 2006-10-01 duomenys (pagal šiuos duomenis oficialus studentų LKA skaičius – 355, oficialus pedagogų skaičius – 59).

Lyginant su kitų valstybinių aukštųjų mokyklų, turinčių panašias studijų programas, vienam dėstytojui tenkančiu studentų skaičiaus vidurkiu (17,2), šis skaičius mažesnis beveik tris kartus (2,85 karto) (žr. 7 pav.). LKA teigimu, Akademija „mažėjant kariūnų skaičiui perėjo prie aukštesnio lygio ir tiek intelektualiniu, tiek materialiniu požiūriu imlesnių studijų“. Mes nevertinome universitetinių studijų kokybės, tačiau atkreipėme dėmesį, kad analizuojamu laikotarpiu (2004–2006 m.) universitetinių studijų programos nebuvo keičiamos, bet 2006 m. rugsėjį pradėtos magistrų karinės diplomatijos studijos. Kitų studijų programos pakeistos nedaug (pakoreguotos kapitonų kursų programos, nuo 2005 m. pradėti rengti parengiamieji kursai į BALDEFCOL (Baltijos gynybos koledžą). Šie pakeitimai galėjo turėti didesnės įtakos tik karinio rengimo organizavimui. Dėstytojų ir studentų santykis turi tiesioginės įtakos studijų kainai (plačiau apie tai – ataskaitos 17 psl.), todėl, mūsų nuomone, KAM ir Akademija turėtų įvertinti visus galimus alternatyvius universitetinio išsilavinimo suteikimo kariams būdus ir pasirinkti sprendimą, kuris užtikrintų universitetinio išsilavinimo suteikimą kariams taupiausiu būdu. Vienas iš galimų sprendimo būdų – universitetinį išsilavinimą kariams suteikti pagal sutartis su kitomis aukštosiomis mokyklomis, o Akademijoje organizuoti tik karinio pobūdžio studijas.

2007 m. sausio 3 d. Akademija pasirašė sutartį su Vilniaus Gedimino technikos universitetu¹² dėl aviacijos specialistų Lietuvos kariuomenei rengimo. Kitų šiuo metu Akademijoje teikiamo aukštojo universitetinio išsilavinimo (viešojo administravimo, vadybos ir politologijos) suteikimo kariams būdų ir galimybių Akademija neanalizavo ir nevertino.

Akademijos veiklos rezultatas – mokomų kariūnų ir keliančių kvalifikaciją karininkų skaičius. Atkreipėme dėmesį, kad sumažėjo KAM nustatytas Akademijoje planuojamų mokyti kariūnų ir kelsiančių kvalifikaciją karių skaičius, tačiau faktinis skaičius yra dar mažesnis, t. y. planuotos apimties veiklos rezultatų 2004–2006 m. nepasiekta (žr. 8 pav.).

8 pav. Lietuvos karo akademijos veiklos planai ir rezultatai 2004–2006 m.

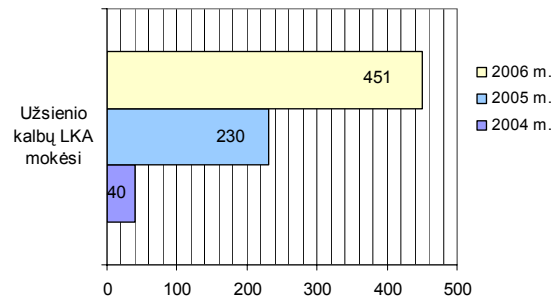

Šaltinis – LKA

¹² Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto 2007-01-03 sutartis Nr. B-2.

Nors planuotų rezultatų kasmet nebuvo pasiekiami, reikia pažymėti, kad disproporcija tarp plano ir fakto kasmet mažėjo. Tam daugiausia įtakos turėjo Akademijoje užsienio kalbos besimokiusių karių skaičiaus padidėjimas (žr. 9 pav.). Įvertinus tai, kad beveik pusę (2005 m. – 24 proc., 2006 m. – 42 proc.) visų besimokančiųjų 2006 m. sudarė kariai, kurie mokėsi užsienio kalbos, o šiuos mokymus organizavęs ir vykdeš personalas (71 pareigybė) sudarė tik nedidelę LKA personalo dalį (16 proc.), galima teigti, kad likusios (84 proc.) personalo dalies darbo krūvis turėjo mažėti. Darbo krūvio netolygumą pažymėjo ir KAM Vidaus audito departamentas¹³.

9 pav. Lietuvos karo akademijos užsienio kalbos mokytų karių 2004–2006 m. skaičiaus pokytis

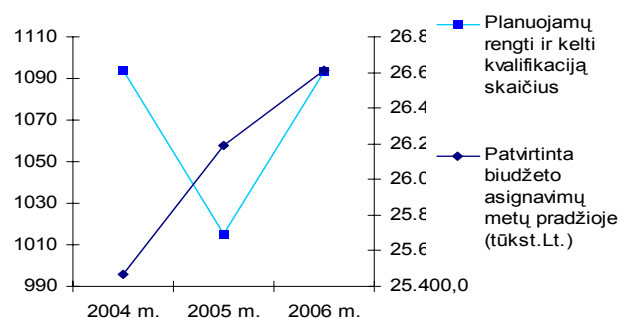

Šaltinis – LKA

2004–2006 m. Karinių mokymo pajėgų programai įgyvendinti pagal programos uždavinį „Individualiai parengti karius pagal nustatytą mokymo kursą“ LKA vykdė keturias priemones: „Parengti karininkus“, „Parengti rezervo karius“, „Mokyti personalą anglų kalbos“ ir „Plėsti karinių mokymo pajėgų infrastruktūrą ir įsigyti ilgalaikį turta karinio mokymo dalinių veiklai užtikrinti“. Pagal vykdomas priemones 2004–2006 m. daugiau nei 96 proc. LKA išlaidų buvo planuojama priemonei „Parengti karininkus“, apie 3 proc. lėšų buvo planuojama priemonei „Mokyti personalą anglų kalbos“, iki 1 proc. lėšų buvo planuojama priemonėms „Parengti rezervo karius“ ir „Plėsti karinių mokymo pajėgų infrastruktūrą ir įsigyti ilgalaikį turta karinio mokymo dalinių veiklai užtikrinti“. Nuo 2007 m. priemonė „Parengti rezervo karius“ LKA nebevykdoma, be to, sumažėjo priemonės „Parengti karininkus“ apimtys – LKA neberengia ir nebemoko aukštųjų mokyklų studentų ir aukštųjų mokyklų absolventų. KAM teigimu, to atsisakyta dėl neefektyvaus studentų karinio rengimo.

Pastebėjimas: Karinių mokymo pajėgų programoje karininkų kvalifikacijos kėlimo išlaidos planuojamos Mokymų ir doktrinų valdybos planuojamai priemonei „Kelti karininkų kvalifikaciją“, o LKA karininkų kvalifikacijos kėlimo išlaidos planuojamos priemonei „Parengti

10 pav. 2004–2006 metais planuotų veiklos rezultatų bei suplanuotų ir patvirtintų metų pradžioje asignavimų tendencijų palyginimas

¹³ Krašto apsaugos ministerijos Vidaus audito departamento 2006-06-02 ataskaita Nr. 2VN-9.

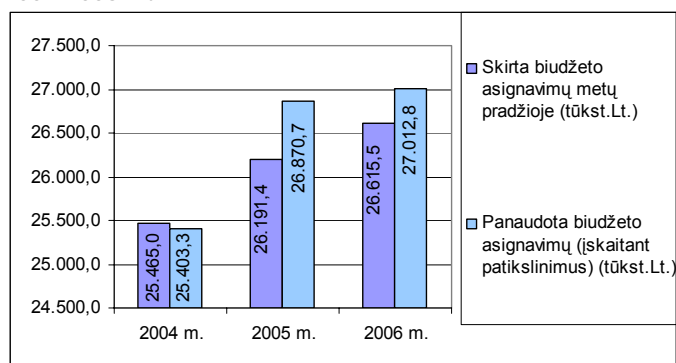
karininkus“. Mūsų nuomone, tai apsunkina galimybes atskirti ir tinkamai įvertinti, kiek iš viso finansinių, žmogiškųjų ir materialinių išteklių reikia skirti ir yra skiriama karininkams parengti, o kiek kvalifikacijai kelti.

Analizuodami planuojamus veiklos rezultatus ir atitinkamų metų pradžioje LKA veiklai patvirtintus biudžeto asignavimus, matome (žr. 10 pav.), kad planuojami veiklos rezultatai mažėjo, o jiems pasiekti patvirtinami asignavimai didėjo. Mūsų nuomone, studentų (kariūnų ir karių) skaičius ir pagrįstos studijų organizavimo išlaidos turėtų būti vieni iš pagrindinių veiksnių, lemiančių Akademijai skiriamų asignavimų dydį.

Nors LKA kasmet neįvykdavo KAM patvirtintų planų, tačiau asignavimai LKA veiklai, palyginti su patvirtintais metų pradžioje, per visus šiuos metus buvo didinami (žr. 11 pav.).

Biudžeto asignavimai, skirti LKA programos užduotims vykdyti 2004–2006 m., padidėjo 1 609,5 tūkst. Lt (6 proc.) (žr. 11 pav.). Didžiausią visų asignavimų dalį sudarė lėšos personalui išlaikyti. Ši dalis 2004–2006 m. padidėjo nuo 62 iki 72 procentų. (12 pav.)

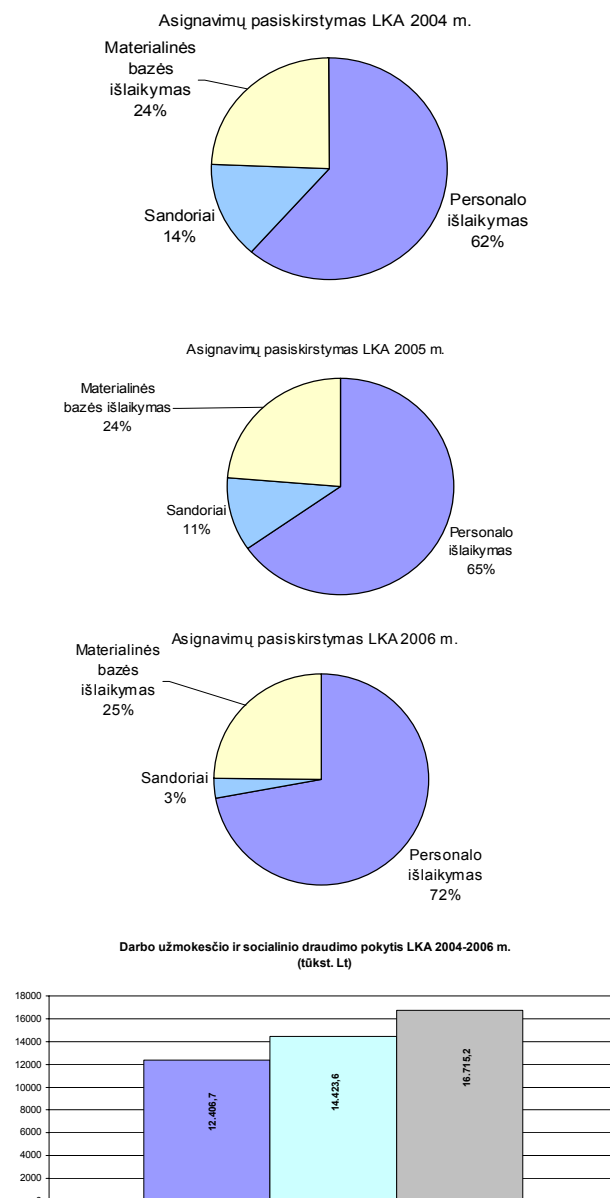
11 pav. Lietuvos karo akademijai skirtų asignavimų kitimas 2004-2006 m.

Šaltinis – LKA

Didžiąją dalį (80–86 proc.) personalo išlaikymo lėšų sudaro lėšos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms. Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidų didėjimą lėmė darbo užmokesčio augimas šalies mastu ir tai, kad KAS anglų kalbos mokymo centrai 2005 m. iš MDV buvo perduoti administruoti LKA ir padidėjo darbuotojų skaičius. Tačiau, mūsų nuomone, tam turėjo įtakos ir minėtas nepakankamai efektyvus žmogiškųjų išteklių naudojimas.

12 pav. Panaudotų asignavimų pasiskirstymas Lietuvos karo akademijoje bei darbo užmokesčio ir socialinio draudimo dinamika 2004–2006 metais

Išvados:

1. Lietuvos karo akademijos veikla 2004–2006 m. buvo nepakankamai rezultatyvi – kasmet nebuvo visiškai įvykdomi krašto apsaugos ministro Akademijai patvirtinti kariūnų parengimo ir karininkų kvalifikacijos kėlimo planai.
2. Dėl mažėjančio rengiamų Lietuvos karo akademijoje kariūnų skaičiaus ir mažėjančio dalies personalo krūvio, Lietuvos karo akademijos žmogiškieji ištekliai naudojami nepakankamai efektyviai, o tai iš dalies didina valstybės biudžeto lėšų, reikalingų darbo užmokesčiui, poreikį.

Studijų kaina

2005 m. krašto apsaugos ministro įsakymu¹⁴ Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos ir Divizijos generolo Stasio Raštikio puskarininkių mokyklos viršininkams buvo nurodyta patvirtinti dieninių, neakivaizdinių studijų ir kvalifikacijos kėlimo kursų kainas. Šiuo įsakymu taip pat buvo patvirtintos „Išieškomų išlaidų, tiesiogiai susijusių su kario mokymu, profesiniu parengimu ar kvalifikacijos kėlimu, apskaičiavimo taisyklės“, kurių III skyriuje nustatyta universitetinių studijų ir kursų kainos LKA apskaičiavimo tvarka, o 8 punkte – kad „Studijų Akademijoje per vienerius mokslo metus kaina turi atitikti socialinių mokslų studijų išlaidų dydį, tvirtinamą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro“. 2003–2004 ir 2004–2005 mokslo metais LKA buvo nustatyta vienoda visų universitetinių studijų kaina – 1000 Lt. 2005–2006 ir 2006–2007 mokslo metų LKA buvo nustatytos šios studijų kainos: dieninių studijų – 2 880 Lt, neakivaizdinių studijų – 3 386 Lt per metus.

LKA darbuotojų teigimu, dieninių ir neakivaizdinių 2003–2004 ir 2004–2005 mokslo metų studijų kainos LKA buvo nustatytos vadovaujantis Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo¹⁵ 59 str. nustatytais studentų studijų įmokų dydžiais, t. y. kai valstybinių aukštųjų mokyklų studentai kiekvieną semestrą aukštajai mokyklai moka studijų įmoką, kuri lygi Vyriausybės nustatyto minimalaus gyvenimo lygio 4 dydžiams. Atsižvelgiant į tai, kad LKA studijuojantys kariūnai už studijas nemoka, yra visiškai išlaikomi valstybės biudžeto lėšomis, mūsų vertinimu, toks studijų kainos nustatymas nėra pagrįstas. Akademija nėra apskaičiavusi universitetinių ir karinio rengimo studijų organizavimo išlaidų. LKA teigimu, Akademija, atsižvelgusi į audito pastabas, rengia realių studijų kainų skaičiavimo metodiką.

Akademijoje buvo patvirtintos universitetinių studijų (1-os ir 2-os pakopų), visų kvalifikacijos kėlimo kursų (nenuosekliųjų studijų) ir 2-os karinio rengimo pakopos studijų (magistrantūros kapitonų kursai) kainos, tačiau liko nepatvirtintos 1-os pakopos karinio rengimo studijų kainos. Atsižvelgdami į Akademijos nustatytas nuosekliųjų ir nenuosekliųjų studijų kainas¹⁶ ir darydami prielaidą, kad Akademijos nustatytos kainos teisingos, apskaičiavome 1-os pakopos karinio rengimo kainą.

¹⁴ Krašto apsaugos ministro 2005-04-15 įsakymas Nr. V-449 „Dėl išieškomų išlaidų, tiesiogiai susijusių su kario mokymu, profesiniu parengimu ar kvalifikacijos kėlimu, apskaičiavimo patvirtinimo“.

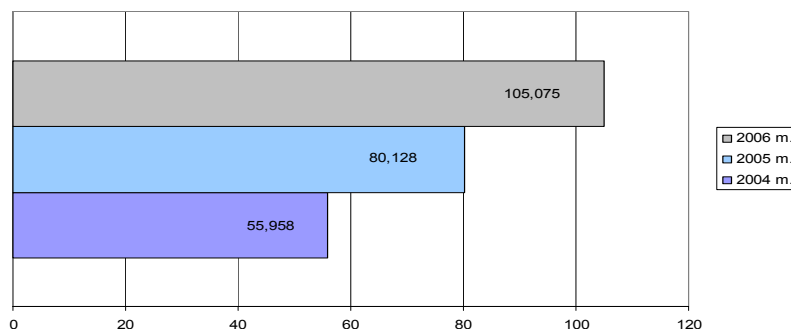
¹⁵ 2000-03-21 Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas Nr. VIII -1586.

¹⁶ Lietuvos karo akademijos viršininko įsakymai: 2005-06-17 Nr. V-392, 2006-06-02 Nr. V-376 ir 2006-12-28 Nr. V-170 „Dėl dieninių, neakivaizdinių studijų ir kvalifikacijos kursų kainų patvirtinimo“.

Skaičiuodami Akademijos nustatytas studijų kainas, dauginome iš atitinkamais metais studijavusiųjų skaičiaus ir gautas sumas atėmėme iš LKA atitinkamų metų išlaidų (be išlaidų sandoriams ir valstybės kapitalo investicijoms), taip pat atėmėme lėšas, skirtas magistrantų atlyginimams. Kadangi,

Akademijos teigimu, pirmosios pakopos neakivaizdinėse studijose nėra karinio rengimo, likusią sumą dalijome iš dieninėse studijose studijavusiųjų skaičiaus (2004 m. – 349 asmenys, 2005 m. – 265, 2006 m. – 215). Darant prielaidą, kad Akademijos

13 pav. Vienam 1-os dieninių studijų pakopos studijuojančiajam tenkanti išlaidų dalis be universitetinio išsilavinimo ir kvalifikacijos kėlimo kursų (tūkst. Lt)

viršininko patvirtintos studijų kainos atitinka realias išlaidas joms, dieninių pirmos pakopos karinių studijų 2004 m. išlaidos vienam asmeniui sudarytų 56 tūkst. Lt, 2005 m. – 80,1 tūkst. Lt, o 2006 m. 105,1 tūkst. Lt. (žr. 13 pav.). Palyginus Akademijos patvirtintas studijų kainas ir mūsų apskaičiuotą 1-os pakopos karinio rengimo kainą, matyti, kad, lyginant su patvirtinta (brangiausia) tarptautinių kapitonų kursų kaina (4 122 Lt), šios išlaidos 20–25,5 karto didesnės. O lyginant patvirtintas 2006 m. neakivaizdinių universitetinių studijų (brangiausių patvirtintų universitetinių studijų) kainas, 1-os pakopos karinio rengimo studijos kainuotų 31 kartą daugiau.

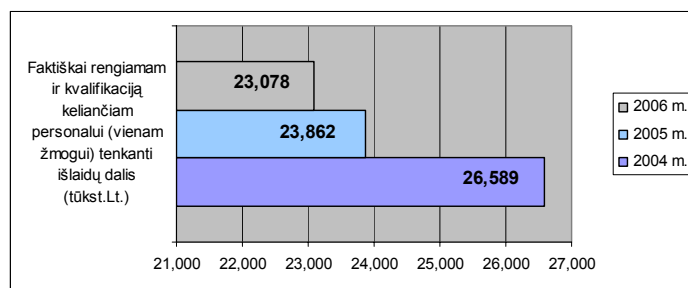
Tai patvirtina, kad LKA nustatytos studijų (ir kursų) kainos nėra susijusios su realiai studijų organizavimui patiriamomis išlaidomis, todėl, nežinant studijų organizavimo išlaidų, nėra realios galimybės teisingai planuoti numatomiems veiklos rezultatams pasiekti reikalingų lėšų poreikį. Be to, tai nesudaro galimybės, esant reikalui, išieškant išlaidas kompensuoti lygiaverčią patirtoms mokymui išlaidoms sumą.

Kadangi, kaip minėta, LKA patvirtinta studijų kaina nepagrįsta skaičiavimais, norėdami palyginti realias studijų kainas su kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų, apskaičiavome vidutines išlaidas vienam besimokančiajam. Siekiant rezultatų patikimumo ir palyginamumo, į studentų skaičių buvo įtraukti visi studijuojantys asmenys, nepriklausomai nuo studijų programos, tipo ar pakopos. Buvo daroma prielaida, jog visos Akademijos išlaidos (be išlaidų sandoriams ir investicijoms bei magistrantų darbo užmokesčiui ir su juo susijusioms išmokoms) yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su studijomis ir todėl turi būti įtrauktos skaičiuojant išlaidas vienam studentui.

Vidutinė išlaidų dalis, tenkanti vienam LKA besimokančiajam, 2004 m. sudarė 26,6 tūkst. Lt, 2005 m. – 23,9 tūkst. Lt, o 2006 m. (dėl anglų kalbos mokymo centruose Karo akademijai perduotų administruoti klausytojų skaičiaus padidėjimo, šios išlaidos nežymiai sumažėjo) – 23,1 tūkst. Lt (žr. 14 pav.).

Visose kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose vienam studentui tenkančios išlaidos gerokai mažesnės. Mažiausios (apie 3 tūkst. Lt vienam studentui) – Vytauto Didžiojo universitete, Vilniaus pedagoginiame universitete, Šiaulių universitete. Didžiausios (apie 12 tūkst. Lt) – Kauno medicinos universitete, Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Palyginus 2006 m. LKA vienam besimokančiajam tenkančią vidutinę išlaidų dalį su kitų keturiolikos Lietuvos aukštųjų mokyklų vienam besimokančiajam tenkančiomis vidutinėmis išlaidomis¹⁷, nustatyta, kad vidutinės universitetų išlaidos vienam besimokančiajam¹⁸ 2006 metais sudarė 5,6 tūkst. Lt, Lietuvos karo akademijoje vienam besimokančiajam teko 4 kartus didesnė išlaidų dalis. Manome, tokias dideles vienam besimokančiajam tenkančias išlaidas Akademijoje lemia ne tik karinio rengimo specifika, bet ir minėtas nepakankamai efektyvus žmogiškųjų išteklių naudojimas. Be to, Akademijai skiriamų asignavimų dydis nepakankamai siejamas su planuojamais veiklos rezultatais, ir tai, mūsų nuomone, neskatina Lietuvos karo akademijos ieškoti būdų, kaip pertvarkyti kariūnų rengimo ir karių kvalifikacijos kėlimo organizavimą ir užtikrinti efektyvesnę Akademijos veiklą.

14 pav. Vienam besimokančiajam Lietuvos karo akademijoje tenkanti išlaidų dalis

Išvados:

1. Lietuvos karo akademija neviseiškai įvykdė krašto apsaugos ministro įsakymą, tai yra 2005–2006 m. nepatvirtino 1-os pakopos karinių studijų kainos.
2. Lietuvos karo akademijos viršininko patvirtintos studijų kainos nepagrįstos realiai studijoms organizuoti reikalingomis išlaidomis, o tai sudaro prielaidas nepagrįstai planuoti numatomas išlaidas ir neefektyviai panaudoti išteklius.
3. Pačias didžiausias iš visų Lietuvos aukštųjų mokyklų vienam besimokančiajam tenkančias išlaidas Lietuvos karo akademijoje lemia ne tik karinio rengimo specifika, bet ir nepakankamai efektyvus žmogiškųjų išteklių naudojimas.

¹⁷ Valstybinio audito „Universitetų veikla“ pagal 2006-10-20 pavedimą Nr. 50-4P informacija.

¹⁸ Plačiau apie kitas aukštąsias mokyklas – 3 priede.

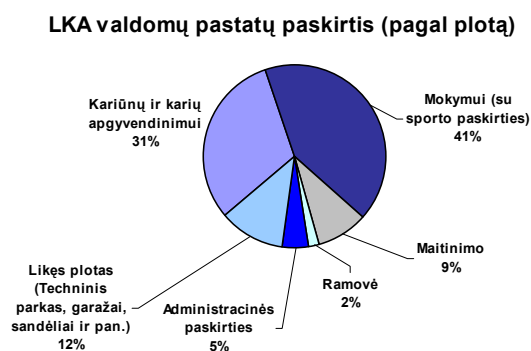
Nekilnojamasis turtas ir valstybės kapitalo investicijos

Lietuvos karo akademija, 2007-01-04 duomenimis, panaudos teise valdo 7,8784 ha ploto valstybinės žemės sklypus (indeksuota vertė – 3 498 308 Lt) ir patikėjimo teise valdo pastatus, kurių bendras plotas – 42528,41 kv. m. (vidutinė rinkos vertė – 80 886 504 Lt)¹⁹ (žr. 1 priedą).

Audituojamu laikotarpiu (2004–2006 m.) mažėjant LKA veiklos apimtims, mažėjo ir LKA valdomo turto apimtis: 2004 m., vykdant mainus, perduoti 2 valstybei nuosavybės teise priklausantys ir LKA patikėjimo teise valdomi negyvenamieji pastatai (sandėliai) (bendras plotas – 317,21 kv. m)²⁰; 2005 m. LKA reikmėms nuo 2002 m. nenaudojamas bendrabutis ir gyvenamasis namas (bendras plotas – 8 390,37 kv. m.) patikėjimo teise perduoti valdyti VI „Valstybės turto fondas“²¹; 2007 m. dalis LKA statinių nurašyta kaip trukdantys statyti naują statinį (planuojama statyti KAM Archyvą) nekilnojamieji daiktai (bendras plotas – 1736 kv. m)²².

Audito metu atlikę LKA teritorijos apžiūrą ir naudodami nekilnojamojo turto registro duomenis²³, analizavome viso LKA valdomų pastatų ploto paskirtį (15 pav.) ir tai, ar visi LKA patikėjimo teise valdomi pastatai naudojami LKA veiklai. Nustatėme, kad daugiausia – 41 proc. visų pastatų ploto sudaro mokymui naudojamų pastatų plotas, 31 proc. – kariūnams ir kariams apgyvendinti skirtų pastatų plotas. Visas LKA patikėjimo teise valdomas nekilnojamasis turtas yra naudojamas LKA veiklai, išskyrus 592,86 kv. m, t. y. 1,4 proc. viso LKA valdomo turto, kurį užima Karo medicinos tarnybos Vilniaus įgulos ambulatorija. Joje gydymo paslaugos teikiamos tiek LKA, tiek visos Vilniaus įgulos personalui.

15 pav. Lietuvos karo akademijos valdomo turto panaudojimas

Bendras apgyvendinimui skirtų pastatų gyvenamasis plotas – 5 834,35 kv. m, vietų skaičius – 524. Taigi vienam gyvenančiam asmeniui tenka 11,1 kv. m. gyvenamojo ploto ir tai atitinka Lietuvos higienos normos HN 56:2004 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“²⁴ 28 p. reikalavimus – bendrabučio kambaryje vienam kariui turi tekti ne mažiau kaip 6 kv. m. (KAM

¹⁹ Nekilnojamojo turto registro 2006-12-18 duomenys.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-10-11 nutarimas Nr. 1271 „Dėl nekilnojamojo turto mainų“. Šie mainai išsamiau nagrinėjami Valstybės kontrolės 2006-10-31 valstybinio audito ataskaitoje Nr. 2030-5-24 „Nekilnojamojo turto mainai“.

²¹ 2005-01-19 Valstybės turto perdavimo ir priėmimo aktas Nr. VN-3.

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-01-04 nutarimas Nr. 7 „Dėl nekilnojamų daiktų nurašymo“.

²³ Nekilnojamojo turto registro 2006-12-18 duomenys.

²⁴ Sveikatos apsaugos ministro 2004-08-11 įsakymu Nr. V-568 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 56:2004 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“.

teigimu – „118 vietų nėra suremontuotos ir jos neatitinka gyvenamosioms vietoms keliamų reikalavimų, 41-os gyvenamosios vietos remonto darbai baigti tik 2006 m. pabaigoje“²⁵). Bendras kariūnų ir nenuosekliųjų studijų klausytojų skaičius 2004–2006 m. buvo didesnis nei apgyvendinimui skirtų vietų skaičius. Akademijos bendrabučiuose nuolat gyvena kariūnai (2004 m. jie užėmė 349 vietas (67 proc. visų vietų), 2005 m. – 265 (51 proc.), 2006 m. – 215 (41 proc.)). Kitas vietas užima nenuosekliųjų studijų klausytojai.

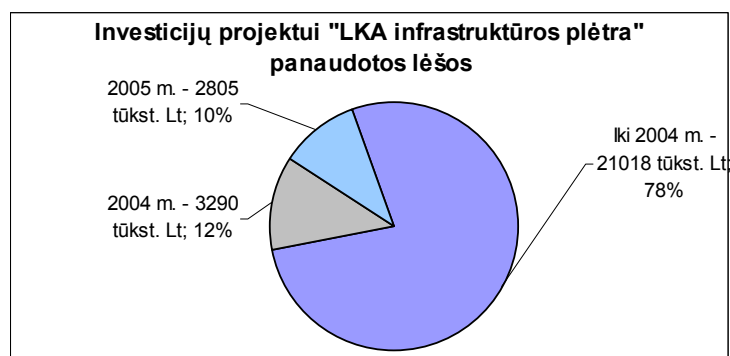
Analizuodami LKA nekilnojamojo turto paskirtį, vertinome ir valstybės kapitalo investicijų į valdomą turtą panaudojimą. KAM vykdo investicijų projektą „Lietuvos karo akademijos infrastruktūros plėtra“. Tai ilgalaikis tęstinis projektas, kurio pradžia – 1998 m., numatoma projekto pabaiga – 2015 m.

Investicijų projekto tikslas – pagerinti kariūnų, karininkų mokslo ir tarnybos sąlygas, tobulinti Karo akademijos bazę, atitinkančią kariūnų, karininkų rengimo reikalavimus²⁶. Investicijų projekto vertinimo kriterijai: projektui planuotų lėšų panaudojimas (procentais); tinkamų gyvenimo ir mokslo sąlygų užtikrinimas²⁷. Pasirinkti vertinimo kriterijai nevisiškai atitinka Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos²⁸ 7.2.2 p. reikalavimus: neparodo projekto kokybės, efektyvumo rodiklių, taip pat nepakankamai skatina efektyvaus ir rezultatyvaus lėšų naudojimo būdų paieškos. Neįvardijus reikalavimų, keliamų tinkamoms gyvenimo ir mokymo sąlygoms, įvertinti, ar įgyvendinus investicijų projektą bus pasiekta planuotų rezultatų, nėra galimybės.

Investicijų projektas apima LKA pastatų (bendrabučių, mokymo korpusų, administracinio pastato, valgyklos, sporto komplekso, sandėlių, techninio parko ir kt. pastatų), stadiono, inžinerinių tinklų, kelių rekonstravimą, baldų bei įrangos įsigijimą.

Įgyvendinant investicijų projektą, nuo projekto pradžios iki 2007-01-01 panaudota 27 111 tūkst. Lt²⁹, lėšų pasiskirstymas pagal metus pateiktas 16 pav. 2004–2005 m. laikotarpiu skirta ir panaudota 22,5 proc. visų nuo projekto įgyvendinimo pradžios skirtų lėšų. 2006 m. šiam projektui lėšų iš Valstybės investicijų programos neskirta³⁰.

16 pav. Įgyvendinant investicijų projektą panaudotos lėšos

²⁵ Krašto apsaugos ministerijos 2007-03-23 raštas Nr. 12-01-641.

²⁶ Lietuvos karo akademijos rengiami ir Resursų ir programų departamento teikiami investicijų projektai.

²⁷ Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos 1 priedas - Investicinio projekto charakteristika teikta LR finansų ministerijai 2005, 2006, 2007 metams.

²⁸ Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtinta Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodika.

²⁹ Informacija apie valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms 2006 m., naudojimą 2006 m. sausį – birželį.

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-02-08 nutarimas Nr. 131 „Dėl valstybės investicijų 2006–2008 m. programoje numatytų 2006 m. kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“.

Įgyvendinant investicijų projektą „LKA infrastruktūros plėtra“ viešuosius pirkimus vykdė ne pati LKA, o atitinkami KAM padaliniai. Kadangi įgyvendinant investicijų projektą daugiausia lėšų buvo skirta pastatų rekonstrukcijai, audito metu analizavome Infrastruktūros plėtros departamento prie KAM (toliau – IPD) vykdytus projektavimo ir darbų pirkimo viešuosius pirkimus bei sudarytas sutartis.

Atlikus atsitiktinės atrankos būdu atrinktų rekonstravimo darbų viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo vertinimą, neatitikimų teisės aktų reikalavimams nenustatyta.

1998–2006 m. laikotarpiu sudarytos aštuonių pastatų projektavimo paslaugų sutartys, kurių bendra kaina – 708,5 tūkst. Lt, ir devynios statybos rangos sutartys (su papildomais susitarimais), kurių bendra kaina – 2405,1 tūkst. Lt. Audito metu analizuojant, ar pasirašytų rangos sutarčių ir papildomų susitarimų prie jų sumos neviršija atitinkamo konkurso laimėtojo pripažinto pasiūlymo kainos, neatitikimų nenustatyta.

Vertinant sudarytas sutartis, nustatyta nerezultatyvaus ir netaupaus lėšų naudojimo atvejų:

- Projektavimo darbų sutartis dėl LKA bendrabučio L. Sapiegos g. 19, Vilniuje, rekonstrukcijos pasirašyta 1998-06-15 (sutarties kaina – 260,62 tūkst. Lt). Pagal šią sutartį už atliktus darbus sumokėta 54,6 tūkst. Lt. Bendrabučio rekonstrukcija nebuvo pradėta, o 2005 m. šis pastatas patikėjimo teise perduotas valdyti VĮ „Valstybės turto fondas“³¹. Tokiu būdu 54,6 tūkst. Lt panaudota nerezultatyviai. KAM teigimu, „atlikus tyrimus nustatyta, kad po pastatu yra šaltinis, kuris ardo pastato pamatus. Nuspręsta parengti pamato stiprinimo ir pastato stabilizavimo projektą, kurio kaina ir sudarė 54,6 tūkst. Lt. Pastato stabilizavimo darbų vertė viršijo 500 tūkst. Lt. Atsižvelgiant į šias aplinkybes dar kartą buvo nagrinėjamas projektas ir nuspręsta atsisakyti pastato rekonstrukcijos ir perduoti jį Turto fondui. Šiuo atveju buvo išvengta neefektyvaus lėšų panaudojimo“.

- Mokomojo korpuso K-4 projektavimo darbų pirkimo sutartis pasirašyta 2001-11-09, sutarties kaina – 92,9 tūkst. Lt (iš jų 4000 Lt autorinė priežiūra). Pagal šią sutartį už atliktus projektavimo darbus sumokėta 88,9 tūkst. Lt. Nustatyta, kad parengus šio objekto rekonstrukcijos techninį ir darbo projektą, lėšų šio projekto rekonstrukcijai iki 2007 m. nebuvo skirta. 2006-11-29 buvo paskelbtas skelbimas apie pirkimą, kurio objektas – LKA mokymo korpuso K-4 rekonstravimo projektavimo paslaugų viešasis pirkimas (rekonstravimo projekto koregavimas). KAM teigimu, „2002 ir 2003 metais Krašto apsaugos ministerijos investicijų programa iš dalies buvo finansuojama privatizavimo fondo lėšomis, kurias buvo leista naudoti tik atskiru Vyriausybės sprendimu. Per dvejus metus buvo negauta apie 130 mln. Lt investicijų programos finansavimui. Dalies projektų įgyvendinimą teko atidėti, nors ir buvo atlikti projektavimo darbai“. Mūsų

nuomone, to galima buvo išvengti, jei KAM būtų atsakingiau planavusi ir naudojusi ministerijai skirtus asignavimus kapitalo investicijoms. Tokiems darbams, kuriems atlikti jau parengtas rekonstrukcijos projektas, turėtų būti skirtas aukštesnis prioritetas kitų KAM vykdomų projektų atžvilgiu.

• **Auditorių nuomone, rekonstravimo darbų pirkimo atidėliojimas, kai parengtas rekonstravimo techninis ir darbo projektas, sudaro prielaidą netaupiai naudoti lėšas.**

Nuo investicinio projekto įgyvendinimo pradžios iki 2007 m. atlikta kariūnų ir karių apgyvendinimui (3 pastatai), nenuosekliosioms studijoms (1/3 pastato), maitinimui (2/3 pastato) skirtų pastatų, taip pat administracinio pastato ir ramovės rekonstrukcija. Auditoriai pastebi, kad nors kariūnų rengimui (mokymui) skirtų pastatų rekonstrukcija buvo planuojama dar 2002 m., tačiau iki šiol ji nepradėta.

Išvados:

1. Krašto apsaugos ministerijos nustatyti investicinio projekto „Lietuvos karo akademijos infrastruktūros plėtra“ vertinimo kriterijai nevisiškai atitinka Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos³² 7.2.2 p. reikalavimus – neleidžia objektyviai įvertinti, ar įgyvendinus investicijų projektą bus pasiekta planuotų rezultatų, taip pat nepakankamai skatina rezultatyvaus lėšų naudojimo būdų paieškos.
2. Įgyvendinant investicinį projektą „Lietuvos karo akademijos infrastruktūros plėtra“, 54,6 tūkst. Lt panaudota nerezuatyviai, 88,9 tūkst. Lt. – netaupiai.

³¹ 2005-01-19 Valstybės turto perdavimo ir priėmimo aktas Nr. VN-3.

³² Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtinta Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodika.

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai:

1. Įvertinti valstybinio audito metu nustatytus Lietuvos karo akademijos studijų organizavimo trūkumus ir parengti bei įgyvendinti priemonių, kurios užtikrintų taupų ir efektyvų žmogiškųjų ir finansinių išteklių naudojimą, planą.

2. Patikslinti krašto apsaugos ministro 2005-04-15 įsakymu Nr. V-449 „Dėl išieškamų išlaidų, tiesiogiai susijusių su kario mokymu, profesiniu parengimu ar kvalifikacijos kėlimu, apskaičiavimo patvirtinimo“ patvirtintas taisykles, numatant visų Lietuvos karo akademijoje organizuojamų studijų (tiek universitetinių, tiek karinių) kainos apskaičiavimą, pagrįstą reikalingomis studijų organizavimo išlaidomis.

3. Patikslinti Krašto apsaugos ministerijos vykdomo investicijų projekto „Lietuvos karo akademijos infrastruktūros plėtra“ vertinimo kriterijus ir, esant reikalui, numatomas apimtis.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai:

1. Apskaičiuoti universitetinių studijų organizavimo Lietuvos karo akademijoje išlaidas, įvertinti visus galimus alternatyvius universitetinio išsilavinimo suteikimo kariams būdus ir pasirinkti tinkamiausią sprendimą, kuris užtikrintų taupų ir rezultatyvų biudžeto lėšų naudojimą.

2. Įvertinti darbuotojams tenkanti darbo krūvį bei padalinių struktūrą ir teikti siūlymus Krašto apsaugos ministerijai dėl Lietuvos karo akademijos pareigybių sąrašo ir personalo struktūros patikslinimo.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

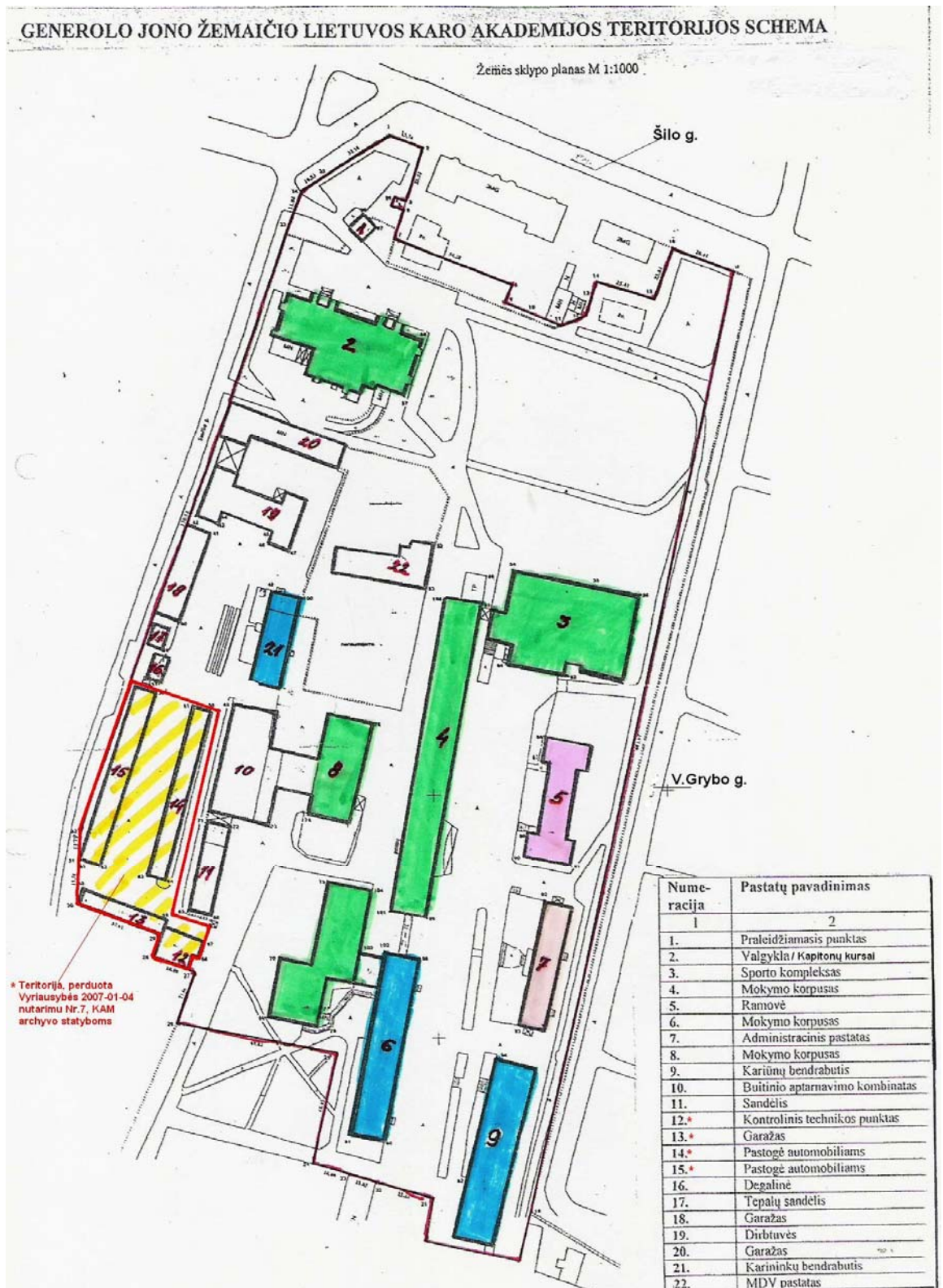
Vyriausiasis valstybinis auditorius

Romualdas Čepaitis

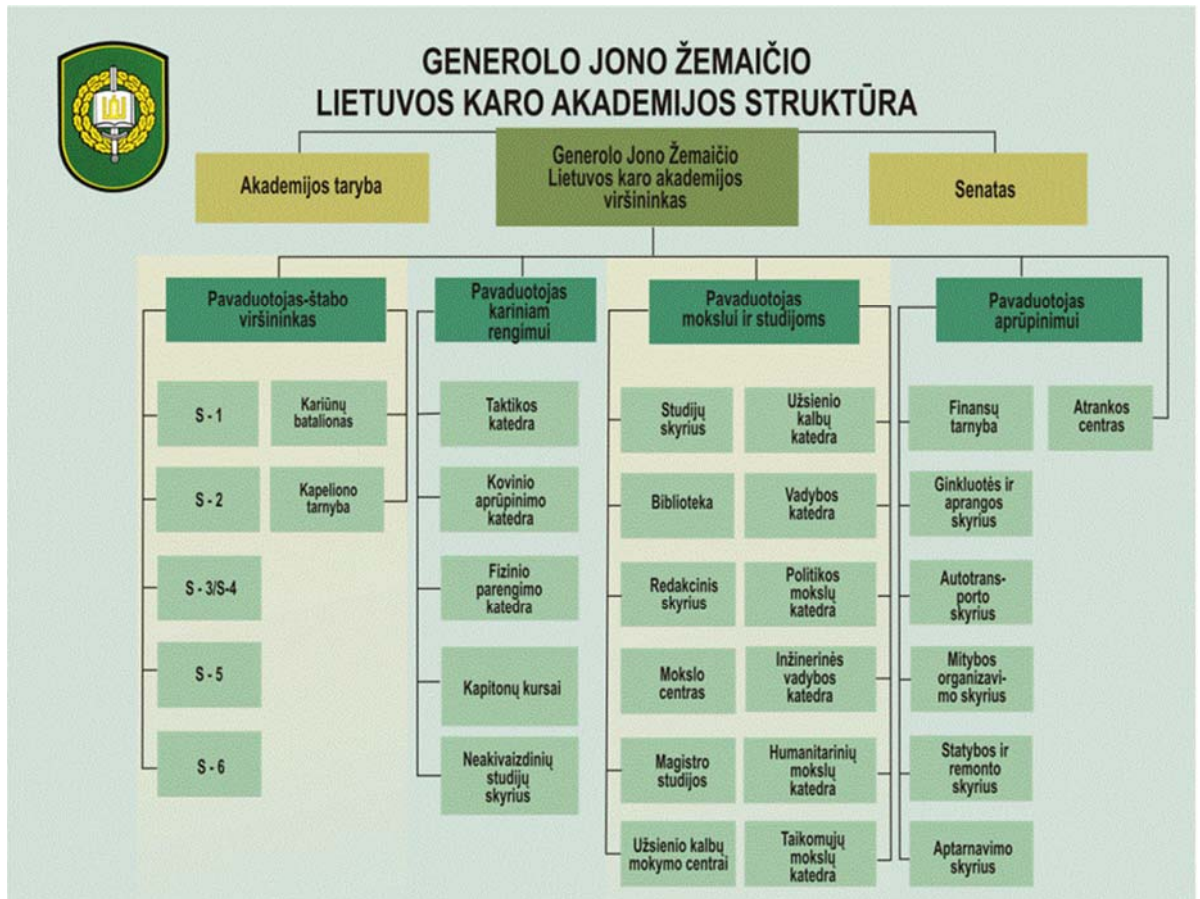

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Išteklių naudojimas karinių
mokymo pajėgų pertvarkai“
1 priedas

Valstybinio audito ataskaitos
„Išteklių naudojimas karinių
mokymo pajėgų pertvarkai“
2 priedas

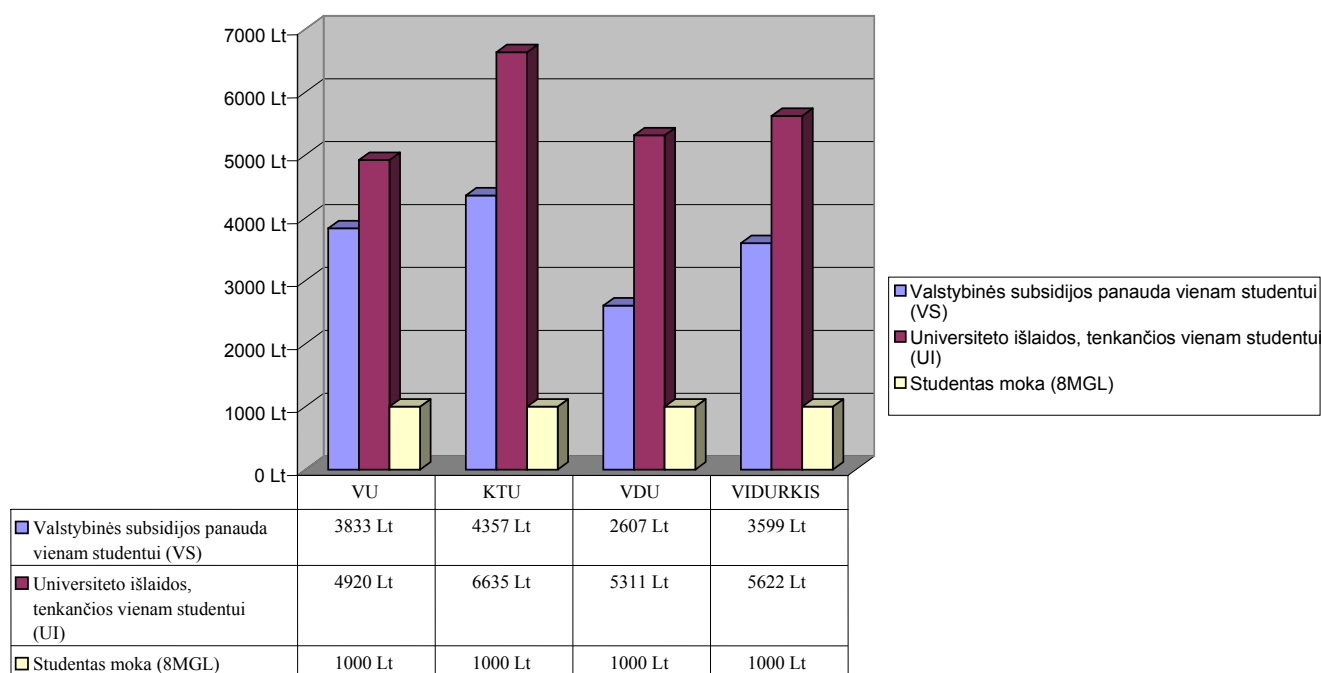

Valstybinio audito ataskaitos
 „Išteklių naudojimas karinių
 mokymo pajėgų pertvarkai“
 3 priedas

Valstybinio audito „Universitetų veikla“ (2006-10-20 pavedimas Nr. 50-4P) informacija

Nagrinėjant trijų valstybinių universitetų (VU, KTU, VDU) 2005 m. veiklos ataskaitas, dėmesys buvo skiriamas dviem rodikliams: bendrosioms išlaidoms ir valstybės asignavimų išlaidoms. Buvo žinomas ir universitetuose studijuojančių studentų skaičius, todėl buvo galima nesunkiai apskaičiuoti vidutines valstybės lėšas vienam universiteto studentui ir realią studijų kainą (1 pav.).

1 pav. Reali studijų kaina

Siekiant rezultatų patikimumo ir palyginamumo, į studentų skaičių buvo įtraukti visi studijuojantys asmenys, nepriklausomai nuo studijų programos, tipo ar pakopos. Taip pat buvo daroma prielaida, jog visos universiteto išlaidos (jei nenurodyta kitaip) yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su studijomis ir todėl turi būti įtrauktos skaičiuojant išlaidas vienam studentui.

Kaip matyti iš gautų rezultatų, vidutinės universitetų išlaidos vienam studentui siekė daugiau nei **5600 Lt**, o santykinė valstybės subsidija panaudota studijoms finansuoti – 3600 Lt (VS)*. Studentams mokant įmokas už mokslą, jų suma neviršija 8 MGL, todėl paveiksle tai nurodyta kaip pastovus dydis.

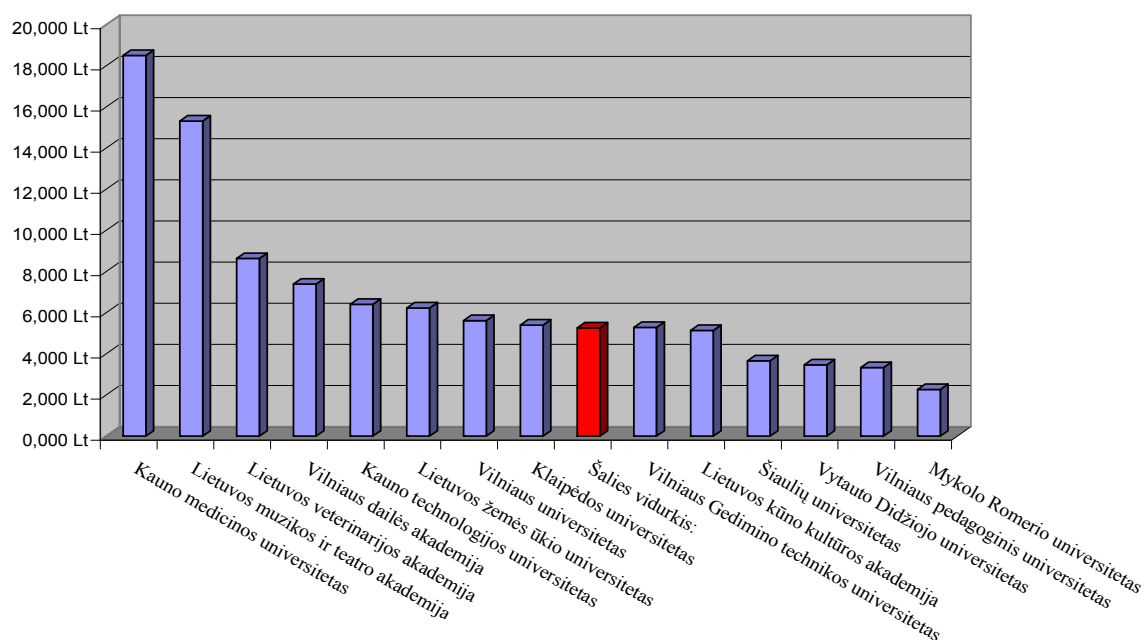
Analizuojant duomenis matyti, jog studentams net ir mokant visą studijų įmoką valstybinėje aukštojoje mokykloje, valstybė ir pati mokykla kartu turi suteikti ~4600 Lt subsidiją kiekvienam, kad būtų padengtos visos studijų išlaidos.

Remiantis 2005 m. valstybės biudžeto projektu, buvo apskaičiuota, kiek vidutiniškai valstybės paramos tenka kiekvienam pagrindinių valstybinių aukštųjų mokyklų studentui. Daugiausia lėšų buvo skiriama Kauno medicinos universitetui, kurio kiekvienam studentui teko po 18,5 tūkst. Lt paramos. **Tuo tarpu šalies vidurkis buvo kiek daugiau nei 5,3 tūkst. Lt** (žr. 2 pav ir Lentelę).

*Pagal VDU 2005 m. veiklos ataskaitą valstybės lėšų, tenkančių vienam studentui, vidurkis Lietuvoje buvo 5820 Lt, o VDU – 5700 Lt.

2 pav.

Valstybės lėšos vienam studentui (tūkst. Lt)

Lentelė

Aukštosios mokyklos paprastosios išlaidos, tenkančios vienam studentui 2006 metais

Eil. Nr.	Aukštoji mokykla (išskyrus LKA)	Paprastosios išlaidos, tūkst. Lt	Studentų skaičius	Dėstytojų skaičius	Studentų ir dėstytojų skaičiaus santykis	Išlaidos vienam studentui, Lt
1	VU	125426*	23788	1590	15	5273
2	VDU	31754	8746	416	21	3631
3	KTU	110370	17703	1061	17	6235
4	VG TU	78544	14849	921	16	5290
5	KU	35789	9529	686	14	3756
6	LŽŪU	31940	7292	321	23	4380
7	LVA	12429	1541	112	14	8066
8	M. Romerio universitetas	34715	15231	592	26	2279
9	KMU	44601	3589	1024	4	12427
10	VDA	14898	1986	372	5	7502
11	VPU	39359	12922	587	22	3046
12	LKKA	12477	2660	197	14	4691
13	ŠU	37447	12106	611	20	3093
14	LMTA	14203	1128	425	3	12591

* be 4176 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų VU bibliotekai išlaikyti

Šaltinis – LR Vyriausybės nutarimas „Dėl 2006 metų valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ ir Švietimo ir mokslo ministerijos AIKOS sistema.